

ARBEIDSPROGRAM 2016–2017

NATURVERNFORBUNDET

Satsing 1: Naturen – livsgrunnet vårt

Norge må bli flinkere til å ta vare på naturen for at vi skal ha en sjanse til å nå målet om å stanse tapet av naturmangfold innen 2020. For å stanse tapet av natur trengs en større forståelse for hvorfor det er viktig å ta vare på naturmangfoldet hos politikere, forvaltere – og i befolkningen. Vi trenger en bevissthet om naturens og naturmangfoldets verdier, om følgene for naturen ved arealnedbygging, forurensning og andre naturinngrep. Ved å snakke om tjenestene naturen gir oss, vil Naturvernforbundet øke bevisstheten om naturens verdi utover dens egenverdi og friluftsopplevelsen og vise hvorfor det er viktig å ikke ødelegge natur. Konsekvensene klimaendringene har på naturen, er en del av denne kommunikasjonen. Formidling av naturglede vil være en del av Naturvernforbundets arbeid også i denne perioden, men vil i større grad enn tidligere år knyttes til politiske saker.

Fylkes- og lokallag arbeider med en mengde forskjellige saker. Vassdragsvern og kamp mot naturødeleggende kraftlinjer og vindkraft er kjernesaker for mange av våre lag. Gruvevirksomhet og dumping i fjordene er de siste årene blitt en viktig miljøsak i Sogn og Fjordane og Finnmark. Kystforvaltning engasjerer i Østfold og naturglede er blitt et begrep som mange lag benytter. Lag i Finnmark, Nordland, Rogaland og Hordaland jobber mot en lite bærekraftig oppdrettsnæring. Vern av verdifulle skogområder og bymarker jobbes det med i blant annet Oslo, Akershus, Hedmark, Trøndelag og Nordland.

Naturvernforbundet har flere utvalg og nettverk (skog, rovdyr, fjellrev, gruver, motorferdsel, fisk og oppdrett og vassdragsvern) hvor mange av våre medlemmer jobber aktivt med mediasaker, felles arrangementer, mobilisering og politisk påvirkning.

Kampanje (høsten 2016):

- Naturvernforbundet skal gjennomføre en kampanje om verdien av og behovet for naturens mangfold og tjenestene naturen gir oss mennesker, med gode eksempler og bilder og utforming av rapporten «Hva gjør norsk natur for deg og meg», som kommuniseres i alle Naturvernforbundets informasjonskanaler.

Naturvernforbundet skal:

Organisasjon

- Arrangere minst fem åpne møter rundt om i landet med lokale eksempler på «hva norsk natur gjør for deg og meg» i samarbeid med aktuelle fylkes- og lokallag.
- Tilby skolering og regionsamlinger gjennom naturvernskolen for aktive i organisasjonen som ønsker å lære hvordan man kan arbeide mot naturskadelig gruvedrift, fiskeoppdrett, skogforvaltning og vann- og vindkraftutbygging, kystmiljø, veibygging og andre store naturinngrep og opp mot kommuner og grunneiere for å hindre vedtak om frislipp av fornøyleskjøring.
- Gjennom sekretariatet hjelpe fylkes- og lokallag i utvalgte enkeltsaker.

Politisk

- I samarbeid med aktuelle fylkes- og lokallag jobbe for folkelig oppslutning, mobilisere engasjement og politisk vilje for at:
 - Førdefjorden og Repparfjorden forblir uten dumping av gruveavfall
 - To særlig naturskadelige vannkraft- og ett særlig naturskadelig vindkraftprosjekt stanses. Prosjektene velges ut av landsstyret.
 - 10 prosent av skogen vernes, av hensyn til både klima og naturmangfold
 - Vernevedtak for vassdrag og andre verneområder opprettholdes
 - Oppdrettsanlegg er i lukka anlegg
 - Det kommer en «lov om bymarker» som regulerer all virksomhet i bymarkene som omfattes av loven

Internasjonalt

- Samarbeide med miljøbevegelse i andre land mot miljøskadelige gruveprosjekter, for marint vern, inkludert mot plastforurensning i havene, mot oljeforurensning, for skogvern, og for vern av Arktis.
- Følge viktige internasjonale prosesser under konvensjonen for biologisk mangfold, i samarbeid med vårt internasjonale nettverk Friends of the Earth.

Verving og kommunikasjon

- Gjennom Natur & miljø dekke Naturvernforbundets arbeid om behovet for naturmangfold og økosystemtjenester.
- Spre naturglede ved å gi turtips kombinert med informasjon om verdien av naturmangfold og hva naturen trues av og/eller praktiske tips som kan spare miljøet.

Satsing 2: Grønt skifte

Det grønne skiftet handler om overgangen til et samfunn nesten uten klimagassutslipp. For å få til det trenger vi en overgang fra klimaskadelig energi og overforbruk til et moderne og naturvennlig lavutslippssamfunn basert på redusert forbruk, gjenbruk, effektiv ressursutnyttelse, fornybar energi, klimavennlig næringsliv og samfunnsliv. Det grønne skiftet kan og må foregå uten å gå på bekostning av naturmangfold og viktige landskapsverdier.

Norge har som et av verdens rikeste land et spesielt ansvar for å bidra til å begrense klimaendringene. Norge er med vår høyt utdannede befolkning, godt organiserte samfunn og økonomiske kapasitet godt stilt til å gå først i overgangen til et grønnere og mer klimavennlig samfunn. Norge kan gå foran som et godt eksempel i overgangen til lavutslippssamfunnet. På tross av internasjonale forpliktelser er norske utslipp høyere i dag enn for 25 år siden. Naturvernforbundet krever at utslippene av klimagasser i Norge reduseres med 80 prosent innen 2030, noe som tilsvarer en årlig reduksjon på 2,8 millioner tonn CO₂-ekvivalenter fra og med 2016. For å få til det må spart energi og fornybar energi gå til utfasing av fossil energi.

Store motorveitbygginger, kollektivtrafikk og areal- og transportplaner er saker som engasjerer bredt i Naturvernforbundet, og særlig har det de siste årene vært aktivitet i Agder, Oppland, Hordaland, Vestfold, Østfold, Telemark, Oslo og Akershus. I Buskerud og Hedmark har Naturvernforbundets lag løftet fram kommunenes klimaplaner. Kampen for oljefrie havområder engasjerer særlig fylkes- og lokallag i Nord-Norge og Naturvernforbundets studentlag. Naturvernforbundet har et eget nettverk for lokallag som jobber med klimasaker, inkludert også vårt internasjonale utvalg.

Kampanje (våren 2017):

- Naturvernforbundet skal gjennomføre en kampanje for å sette fokus på omstillingen av det norske samfunnet og overgangen fra oljeindustri til miljøvennlige arbeidsplasser, og sikre varig vern av Lofoten, Vesterålen og Senja. Kampanjen skal rettes opp mot valget 2017. Kampanjen skal komme med konkrete tiltak for en overgang til lavutslippssamfunnet som tar hensyn til naturen.

Naturvernforbundet skal:

Organisasjon

- Gjennom Naturvernskolen tilby skoloring og minst én regionsamling for aktive i organisasjonen som ønsker å lære mer om klimautfordringene og løsningene som kommuner, bedrifter og privatpersoner kan bidra med.
- Arrangere «Klimaseminaret» med studenter som hovedmålgruppe i 2016 og 2017.
- Spre informasjon om klimautfordringer og løsninger gjennom våre klimaambassadører.

Politisk

- Tidlig i arbeidsprogramperioden definere hva det grønne skiftet innebærer og fremme løsningene for overgangen til et bærekraftig næringsliv og grønne arbeidsplasser.
- Være en tydelig stemme i klimadebatten med krav om utfasing av fossil energi og redusert utvinning av olje og gass i Norge.
- Være en tydelig stemme mot åpning av sårbare områder for oljeutvinning og sikre varig vern av Lofoten, Vesterålen og Senja, Barentshavet og øvrige arktiske havområder ved å bygge folkelig motstand over hele landet og jobbe opp mot partiers årsmøter og landsmøter.
- Jobbe opp mot energimeldingen for et nasjonalt mål for energieffektivisering og redusert energiforbruk i norske bygg og boliger, og for et nasjonalt støttesystem som sidestiller støtte til produsert og spart energi.
- Jobbe politisk for å få våre forslag til det grønne skiftet inn i partienes partiprogram.
- Løfte fram forbildeporsjekter på fornybar energi. Prosjekter velges av landsstyret.

- I arbeidet for et grønt skifte fortsette å styrke samarbeidet med fagbevegelsen, tros- og livssynssamfunn, ungdomsorganisasjoner, miljøbevegelse, næringslivet, miljøorganisasjoner i andre land og andre frivillige organisasjoner.
- Jobbe opp mot Nasjonal transportplan i samarbeid med lokal- og fylkeslag. Vi vil stoppe klima- og naturskadelige samferdselsprosjekter som store veiutbygginger, ferjefri kyststamvei og kryssing av Oslofjorden, nye rullebaner på Flesland og Gardermoen. Vi vil fremme utredning av høyfartstog og utbygging av dobbeltspor på jernbanen mellom de store byene i Norge og utlandet og økning i godstrafikken på jernbane og skip. Landsstyret skal velge ut tre prosjekter med særlig fokus i programperioden.

Internasjonalt

- Bygge opp kompetanse hos partnerorganisasjonene gjennom praktiske energiprojekter, og slik at de kan jobbe politisk for energiltak i eget land.
- Bistå våre samarbeidspartnere med å endre klimapolitikken i sine land.
- Følge FNs klimaforhandlinger og følge opp norske klimaforpliktelser for å kunne påvirke norsk politikk, men også for å hjelpe våre internasjonale partnere med å påvirke sine respektive lands politikk.
- Sikre innspill fra, og synliggjøre, nye perspektiver i klimadebatten fra våre internasjonale samarbeidspartnere.

Verving og kommunikasjon

- Bruke våre løsninger på klimaproblemet til å verve flere unge vokse som medlemmer og aktive.
- Gjennom Natur & miljø ha dekning av de gode løsningene for klimavennlig teknologi og en mindre energikrevende livsstil.

Satsing 3: Miljøvennlig hverdag

Nordmenns materielle forbruk er i snitt høyere enn innbyggerne i resten av verden, og vi belaster naturressursene og klimaet mer enn andre. Naturvernforbundet er opptatt av at vi skal *bruke mindre og bedre*, og satse på produkter med lengre varighet. For å få til dette må vi endre forbruksmønsteret slik at vi kaster mindre og reparerer mer, at ressurser går i kretsløp, og at vi bruker energien mer fornuftig. Naturvernforbundet jobber for et samfunn der ressursene går i kretsløp. Det er nødvendig å sørge for at miljøgifter tas ut av dette kretsløpet. Satsingen på en mer miljøvennlig hverdag er en videreføring av arven etter «Grønn Hverdag» og følger opp arbeid fra flere fylkes- og lokallag tidligere. Gjennom større fokus på forbruk i sosiale medier og mediarbeidet for øvrig vil vi nå bredere ut til nye grupper. Satsingen på en mer miljøvennlig hverdag vil vi utnytte til å få flere til å melde seg inn i Naturvernforbundet ved å fremme glede ved å leve miljøvennlig.

Prosjektet Oljefri, som handler om overgangen fra oljefyrt oppvarming til mer miljøvennlig energi, ble utviklet i Hordaland og er nå et nasjonalt prosjekt der flere fylkeslag og lokallag er med, deriblant lagene på Jæren, i Asker, Vestfold, Trøndelag, Sogn og Fjordane og Agder. Prosjektene for prøvekjøring av el-sykler og riktig vedfyring kommer også fra Hordaland, og er gode eksempler på forbruksrettet aktivitet i Naturvernforbundet. Bytte- og loppemarkeder, spredningen av tips til en miljøvennlig hverdag og deltakelse i andelslandbruk er aktiviteter flere lag fra Telemark, Vestfold, Hedmark og til Finnmark deltar i.

Kampanje (våren 2016):

- Gjennomføre en kampanje for å få folk til å bli bedre til å ta vare på tingene sine. Landsstyret skal utforme politiske mål og konkrete planer for kampanjen. Kampanjen koordineres av sekretariatet og involverer fylkes- og lokallag i arbeidet. Et av tiltakene kan være å synliggjøre lokale reparatører. Målgruppe for kampanjen er særlig unge voksne.

Naturvernforbundet skal:

Organisasjon

- Arrangere minst én regionsamling med tema miljøvennlig hverdag og grønt forbruk.
- Utforme nettsider med tips til hvordan lokallag kan jobbe med å spre tips og informasjon om en mer miljøvennlig hverdag.

Politisk

- Arbeide for at grønne skatter som oppfordrer til en mer miljøvennlig hverdag kommer med i partiprogrammene foran stortingsvalget i 2017.

Internasjonalt

- Videreutvikle skole- og utdanningsprosjektet SPARE, med fortsatt fokus på energi og ressursbruk.
- Synliggjøre praktiske og rimelige løsninger for økt energitilgang og -effektivitet gjennom samarbeid med partnerorganisasjoner i andre land.

Verving og kommunikasjon

- Utforme nye nettsider til medlemmer og andre interesserte med tips og informasjon om hvordan leve mer miljøvennlig i hverdagen, inkludert råd om hvordan man kan unngå miljøgifter.
- Slå sammen og videreutvikle informasjonstiltak som Oljefri.no og Energismart.no.
- Gjennom Natur & miljø ha jevnlig dekning av forbruksrelaterte miljø saker.

Satsing 4 En slagkraftig grønn folkebevegelse

Arbeidsprogrammet for 2016–2017 har som mål å samordne hele organisasjonen og bygge en felles identitet. Naturvernforbundet skal vokse i antall medlemmer og få flere aktive lokallag. Vi skal i denne perioden særlig jobbe for å øke andelen medlemmer i aldersgruppa 25–40, unge voksne. Dette arbeidsprogrammet retter seg i større grad mot et yngre publikum, satser på økt bruk av sosiale medier for å øke andelen unge medlemmer og ønsker i vår kommunikasjon også å engasjere flere kvinner. Verving og skoling i fag og politikk er en integrert del under hvert satsingsområde. Det skal i tillegg skoles i organisasjon og ledelse. Oversikt over skolingstilbudene skal være lett tilgjengelige på nettsidene.

Mål for perioden:

- Antallet medlemmer skal øke til minst 26 000 i perioden, med særlig vekst i andelen unge voksne.
- Andelen kvinnelige aktive medlemmer skal øke.
- Antallet aktive lokallag skal økes med minst åtte i perioden.
- Antallet aktive studentlag skal økes med minst tre i perioden.
- Økonomisk reserve (fri formålskapital) tilsvarende organisasjonens faste kostnader (lønn, husleie osv.) skal etableres for tre måneders drift.
- Flere studenter skal engasjeres i organisasjonen, og det skal sikres bedre og tettere kontakt mellom studentlag og fylkes- og lokallag i Naturvernforbundet.
- Naturvernforbundet skal styrkes som merkevare.

Naturvernforbundet skal:

- Bistå og tilrettelegge for arrangementer som «Naturlig onsdag» med tema fra en av de tre satsingene i arbeidsprogrammet.
- Videreføre Naturvernskolen med lederkurs og skoling i organisasjonsdemokrati, både lokalt og sentralt.
- Arrangere fire årlige regionsamlinger for fylkes- og lokallag og aktive medlemmer i fire forskjellige regioner. Dato fastsettes tidlig på året.
- Arrangere en miljøfestival i arbeidsprogramperioden koblet til en eller flere av kampanjene. Beslutning om tid og sted fattes i landsstyret.
- Videreføre regionsatsingen med en ny region i perioden. Landsstyret vedtar hvilken region og kriterier for tildeling.
- Integrere Miljøagentenes arbeid i Naturvernforbundets satsinger og samarbeide med Natur og Ungdom.
- Gjennomføre tiltak for å integrere pensjonerte medlemmers arbeidskapasitet og engasjement i Naturvernforbundets arbeid.
- Evaluere ordningen med faglige utvalg.
- Etablere og ivareta nettverk for medlemmer som ønsker å være aktive, og dele informasjon om aktiviteter som frivillige kan melde seg til.
- Tilby lokale aksjonsgrupper og initiativ tilhørighet hos Naturvernforbundet der det er naturlig.
- Utvide tilbudet med medlemsfordeler med produkter og aktiviteter som gir medlemmene muligheten til å velge miljøriktige løsninger i hverdagen og å oppleve naturglede og friluftsliv.
- Lage en helhetlig strategi for verving av nye medlemmer fokusert særlig på unge voksne og lage en strategi for enklere overgang fra Natur og Ungdom til Naturvernforbundet.
- Være til stede på minst to relevante arrangementer der vi bruker Naturvernforbundets internasjonale arbeid som grunnlag for verving.
- Fortsette arbeidet med å utvikle allianser med ulike samiske miljøer.
- Arrangere landsmøte i 2018.
- Øke inntektsandelen fra private givere og bedrifter.
- Utfordre et eller flere reklamebyråer til å presentere en natur- og miljøvennlig framtidvisjon.